

Energetisch kerstfeest

Wanneer je niet (meer) gelooft in de geboorte van Christus in de kerstnacht, kun je ook een andere invulling geven aan het kerstfeest. Iets met spiritualiteit, lekker eten of cadeautjes onder de kerstboom. Een andere optie is om kersfeest te vieren op wetenschappelijk verantwoorde wijze. Dit deden de leden van de Duitse ‘Monistenbond’ aan het begin van de twintigste eeuw.

Dit gezelschap van overtuigde sciëntisten verwachtte alles van de wetenschap. Een van de voorzitters was de fysisch-chemicus en Nobelprijswinnaar Wilhelm Ostwald, die een geheel eigen wetenschap en levensbeschouwing voorstond. Zijn ideaal was een energetische wetenschap: alle wetenschappelijke theorieën moesten worden herleid tot fundamentele energiewetten. En deze energetische wetten konden ook worden geëxtrapoleerd naar alle andere terreinen van het leven. Zo ontwikkelde Ostwald een formule om maximaal gelukkig te zijn en ontwierp hij een energetische ethiek.

De monisten waren niet per se tegen religieuze rituelen. Zo hielden zij samenkomsten op zon- en feestdagen, waar een voorganger een preek hield en liederen werden gezongen. In een kerstpreek herinterpreteerde Ostwald het kerstfeest in energetische termen. Met kerst, zo hield hij zijn gehoor voor, staan we stil bij het feit dat de hoeveelheid zonne-energie die ons deel van de aarde bereikt minimaal is. Tegelijkertijd vieren we, met lichtjes en kaarsjes, de technische en wetenschappelijke vooruitgang. De aanwezigen zongen in deze dienst een kerstlied (op de wijze van ‘Stille nacht’) dat de lange weg van de mensheid vanuit het donker – haar dierlijke afkomst – naar het licht bezong.

Hoewel de sciëntisten nog steeds onder ons zijn, komt een dergelijke viering ons toch wat bizar voor. Wat deze episode laat zien is dat zowel wetenschap als cultuur veranderlijk zijn. Ostwalds wetenschap is niet de onze; tegelijkertijd is de vanzelfsprekendheid van religieuze vieringen verdwenen. Ook het ‘wetenschapsgeloof’ is daardoor van karakter veranderd. En het zal dat, mijns inziens, ook altijd blijven doen. Voldoende reden om je kerstviering niet al teveel te laten beïnvloeden door de actuele stand van de wetenschap. Gezegende kerstdagen!

Ab Flipse

Uit: *Beweging Magazine* 72 (december 2008), p. 15.